

Van voedingsadvies naar gedragsverandering: hoe voer je het gesprek dat wél werkt?

Ivoren Kruis congres 2026

Lotte van der Schoot & Denise Leusink

Hoe zagen jouw **eetmomenten** er **gisteren** uit?

Schrijf alle momenten op waarop je iets hebt gegeten of gedronken.

Hoe moeilijk is
het om alle
momenten terug
te halen?

Wat ging er goed?

Wat ging er goed?

 Blijf staan.

 Ga zitten.

geen eten of drinken na
laatste keer tandenpoetsen

geen eten of drinken na
laatste keer tandenpoetsen

drink water

geen eten of drinken na
laatste keer tandenpoetsen

drink water

aantal eetmomenten

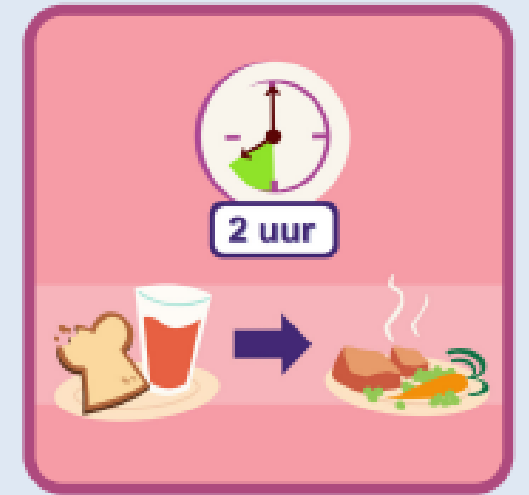
geen eten of drinken na laatste keer tandenpoetsen

drink water

aantal eetmomenten

na eten of drinken minstens 2 uur niets meer

Hoe moeilijk is het
om je aan deze
adviezen te houden?

Doel van ons onderzoek

Andere manier van gespreksvoering over voeding:

Maakt de Uitblinkers-aanpak gesprekken over voeding makkelijker en effectiever?

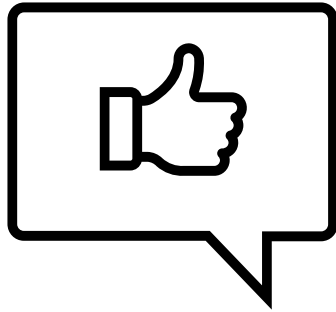

Wat is Uitblinkers?

Een gespreksmethodiek voor een semi- gestructureerd gesprek tussen ouder en mondzorgverlener **met script & kaarten.**

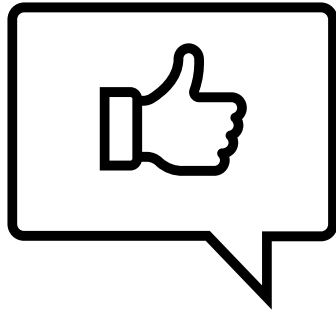
Ouders helpen met het verbeteren van het tandenpoetsen bij hun kind door 3 pijlers

Ouders helpen met het verbeteren van het tandenpoetsen bij hun kind door 3 pijlers

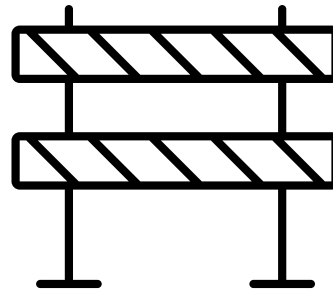

Positieve
gesprekstechnieken

Ouders helpen met het verbeteren van het tandenpoetsen bij hun kind door 3 pijlers

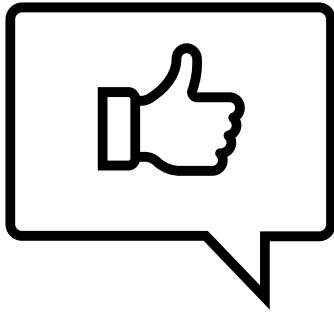

Positieve
gesprekstechnieken

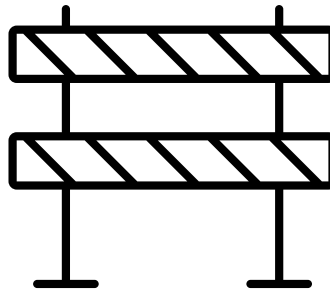

Achterhalen welke
hobbels ouders
ervaren middels
barrièrekaarten

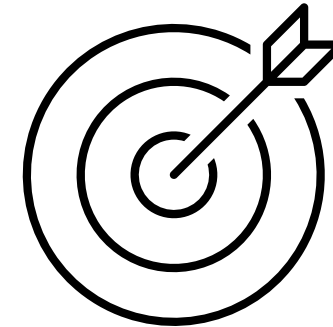
Ouders helpen met het verbeteren van het tandenpoetsen bij hun kind door 3 pijlers

Positieve
gesprekstechnieken

Achterhalen welke
hobbels ouders
ervaren middels
barrièrekaarten

Mogelijke aanpak op
basis van
opvoedkundige
principes

Gesprekskaarten voor tandenpoetsen

Poetsen is moeilijk als mijn kind het zelf wil doen

© Shutterstock

Poetsen is moeilijk als mijn kind het zelf wil doen

Achtergrond
Zorg ervoor dat de ouder de regie behoudt tijdens het poetsen, maar dat het kind zich gewaardeerd en begrepen voelt. Hier past operant conditioneren bij.

Aanpak
Maak poetsen een gezamenlijke activiteit bij: door gebruik van charming (het een volgt steeds op het andere) en stapsgewijs opdelen van gedrag in kleine stukjes, gevolgd door complimenten.

Kernadviezen

- Leer de ouder de poetsactiviteit in kleine stappen op te delen.
- Laat het kind eerst eenvoudige stappen uitvoeren bijv. beker vullen met water, het aanbrengen van tandpasta op de borstel.
- Het daadwerkelijke poetsen kan samen worden uitgevoerd, waarbij de ouder elke stap duidelijk aan het kind benoemt en iedere stap bekrachtigt met een compliment. Het kind kan geleidelijk aan meer stappen zelf uitvoeren.
- Benoeduk dat de ouder wel altijd moet blijven rapoetsen (tot 10 jaar oud).

Wat levert het de ouder op?
De steer is beter en het poetsen wordt leuker. Het kind is trots, omdat het een gevoel van controle heeft.

uitblinkers

Toon begrip * Complimenteer waar mogelijk * Vraag toestemming voordat je iets wiltge * Gebruik humor

Poetsen is moeilijk als ik moe ben of stress heb

© Shutterstock

Poetsen is moeilijk als ik moe ben of stress heb

is groter als het hem of haar kind om tanden, netjes en toelient niet te of positieve stemming van de ouder. Kinderen voelen de stress van de handig worden. Kinderen doen dat. Dat maakt poetsen nog moeilijker.

ig en positief blijven in het contact gemakkelijk. Leg uit dat een weer wel/dan weer niet, onduidelijk is hou vol!

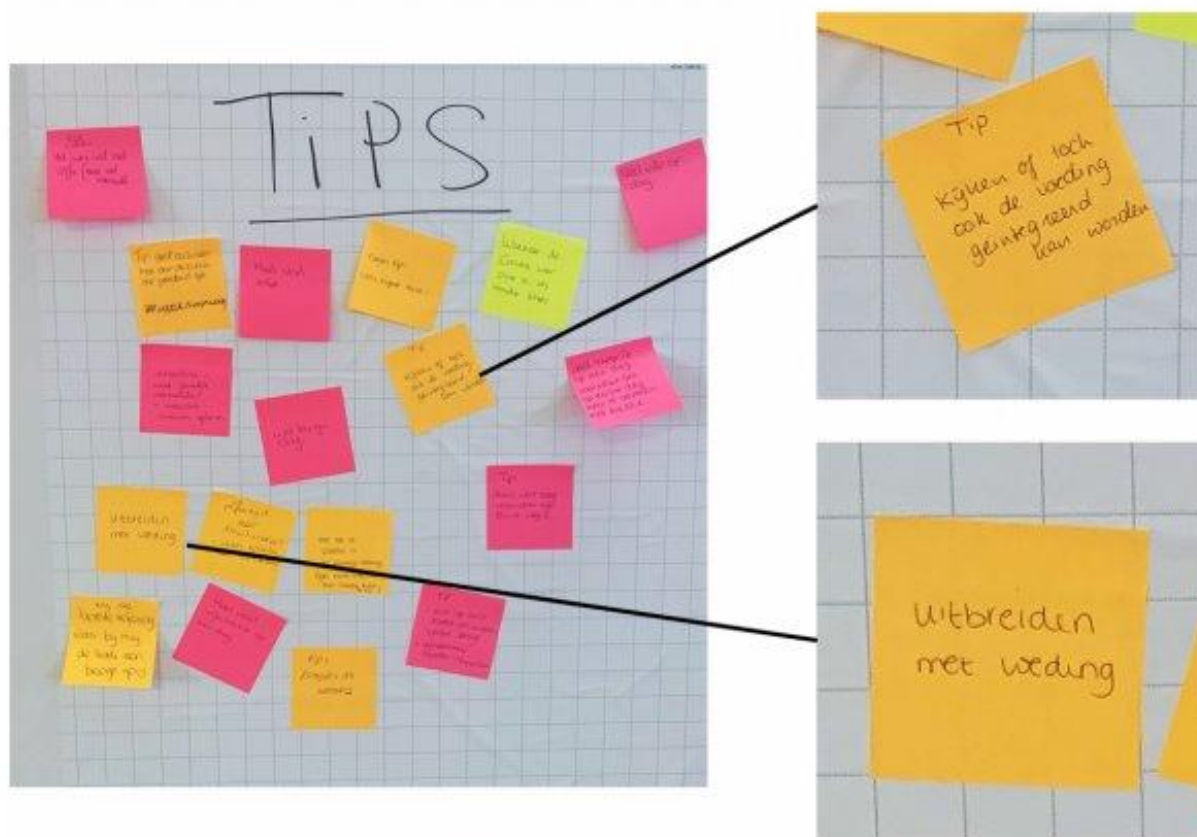
ment waar mogelijk. Besef dat oude ze het poetsen wel belangrijk vinden kan leveren. Het kind blijft dan ook (ben beter verlopen. (zichzelf niet tot de stress van het van een ouder na, als de ouder fts, omdat een kind dan beloond ig ena doet het kind dan weer.

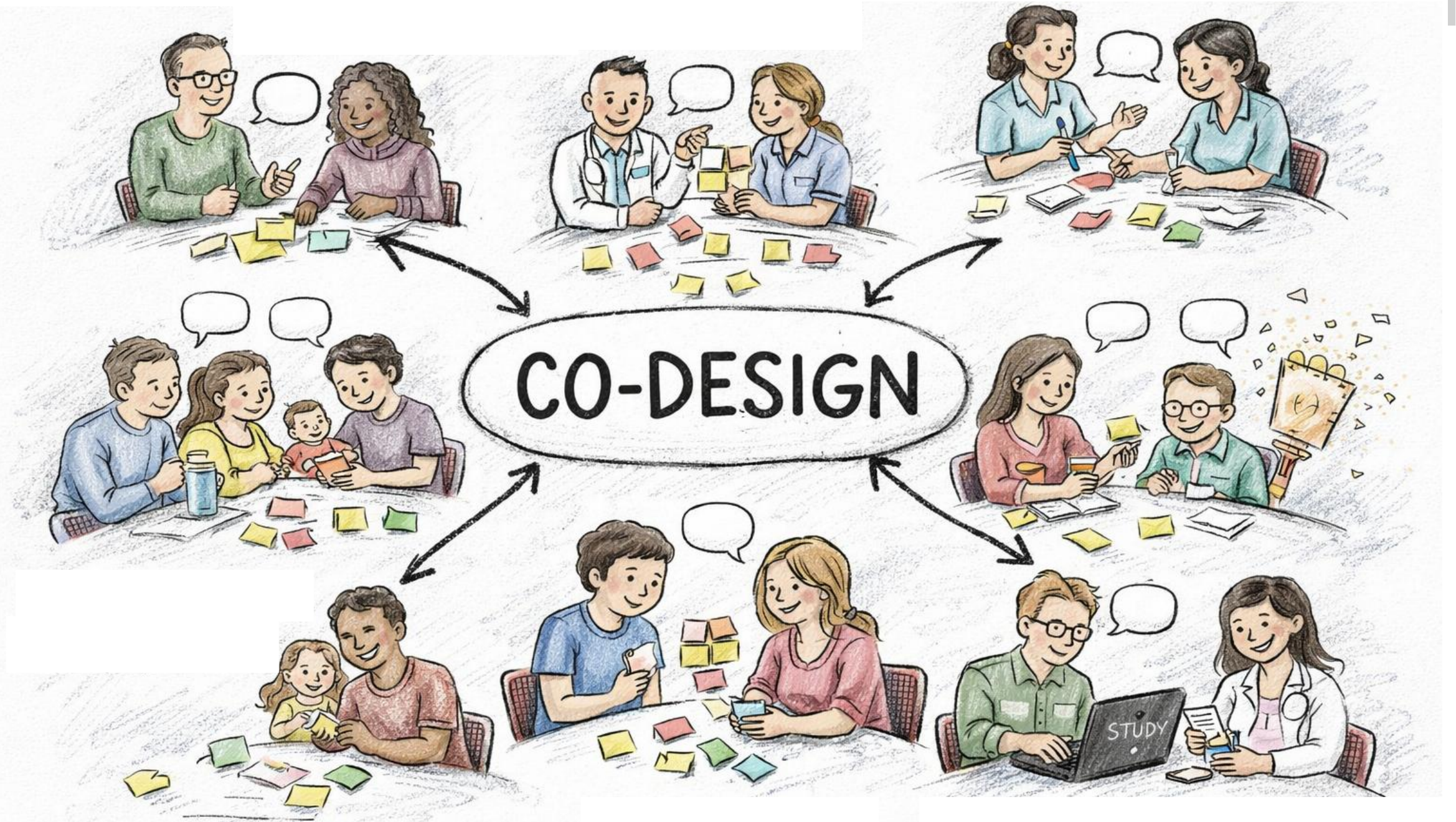
ier meer vertrouwen krijgen in zich- jeren minder stress op.

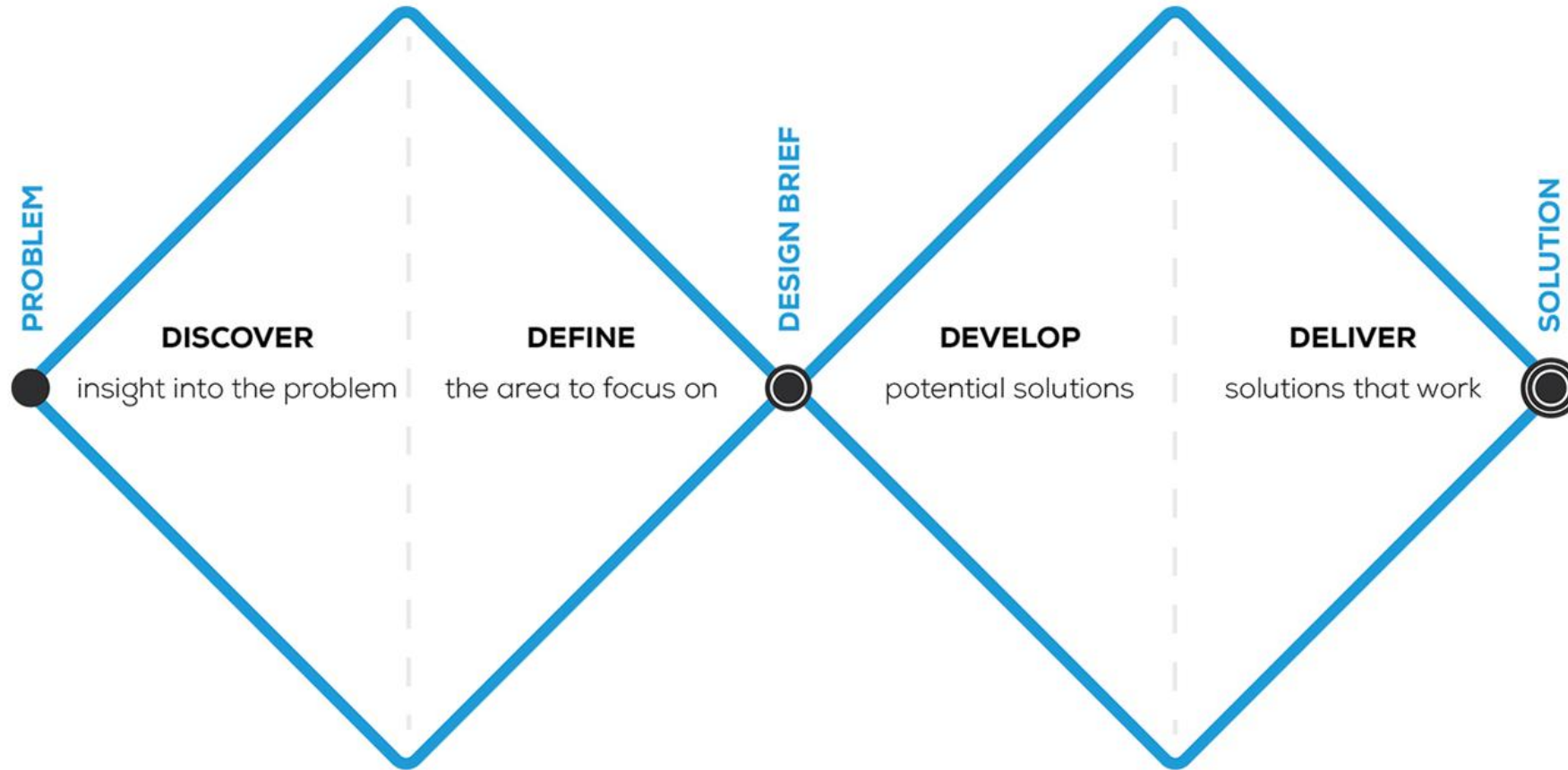
uitblinkers

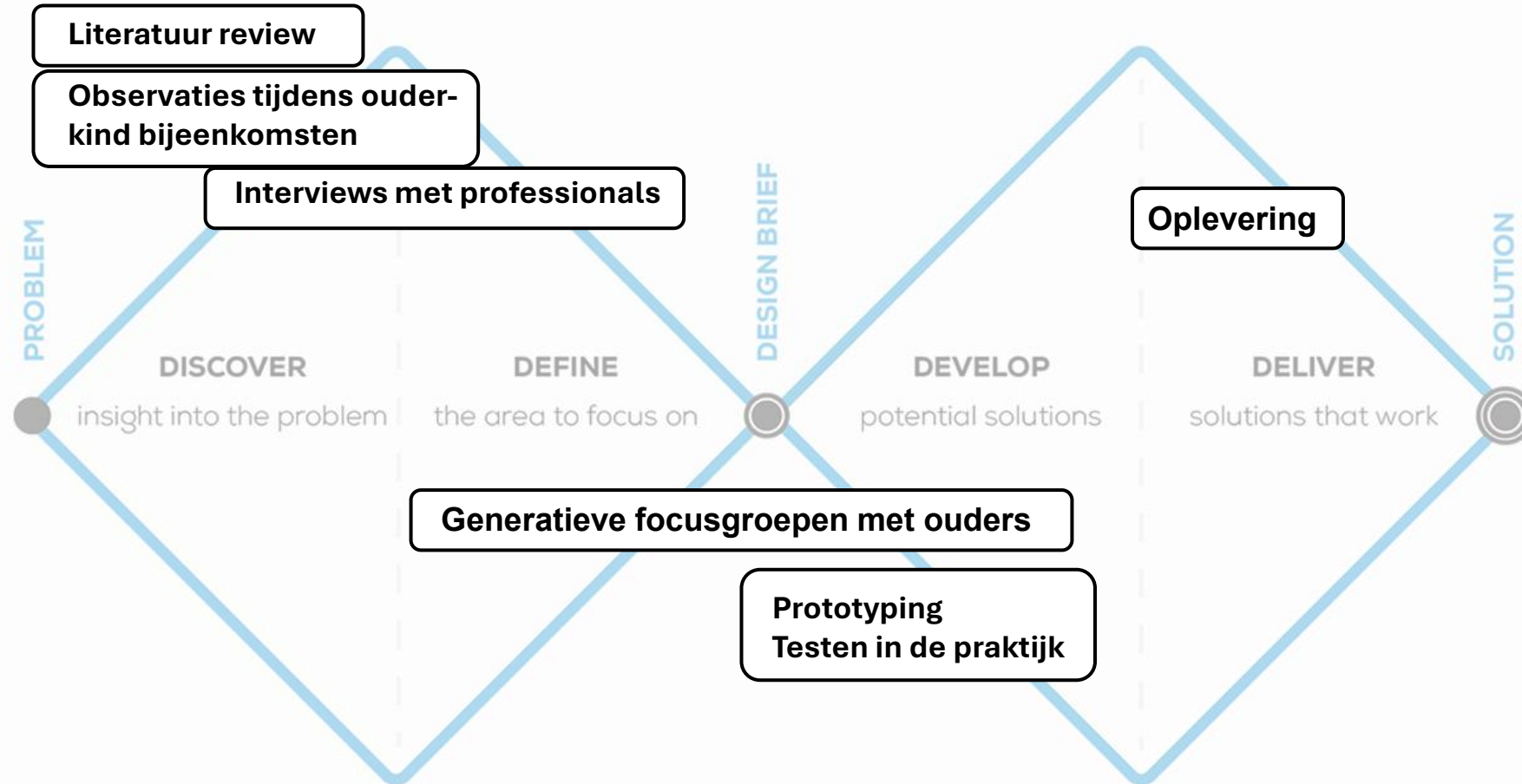
aan mogelijk * Vraag toestemming ot * Gebruik humor

Kunnen we de interventie doorontwikkelen voor gesprekken over voeding?

Bijeenkomsten met ouders

Tijdlijn maken

Gezamenlijke reflectie

Waarden onderzoeken

Bevorderende en
belemmerende factoren

Wat heb je nodig?

WE HEBBEN OUDERS GEVRAAGD
WAT ZIJ BELANGRIJK VINDEN
ALS HET GAAT OM VOEDING...

Kort samengevat hoorden we ③ dingen:

WE HEBBEN OUDERS GEVRAAGD
WAT ZIJ BELANGRIJK VINDEN
ALS HET GAAT OM VOEDING...

Kort samengevat hoorden we ③ dingen:

1

KIND MOET GENOEG
(EN GEZOND) ETEN

WE HEBBEN OUDERS GEVRAAGD
WAT ZIJ BELANGRIJK VINDEN
ALS HET GAAT OM **VOEDING**...

Kort samengevat hoorden we ③ dingen:

1

KIND MOET GENOEG
(EN GEZOND) ETEN

2

ETEN MOET EEN
GEZELLIG MOMENT
(MET HET GEZIN) ZIJN

WE HEBBEN OUDERS GEVRAAGD
WAT ZIJ BELANGRIJK VINDEN
ALS HET GAAT OM VOEDING...

Kort samengevat hoorden we ③ dingen:

1

KIND MOET GENOEG
(EN GEZOND) ETEN

2

ETEN MOET EEN
GEZELLIG MOMENT
(MET HET GEZIN) ZIJN

3

ETEN MOET
GEMAKKELIJK GAAN
(GEEN STRIJD)

Dit vinden ouders lastig

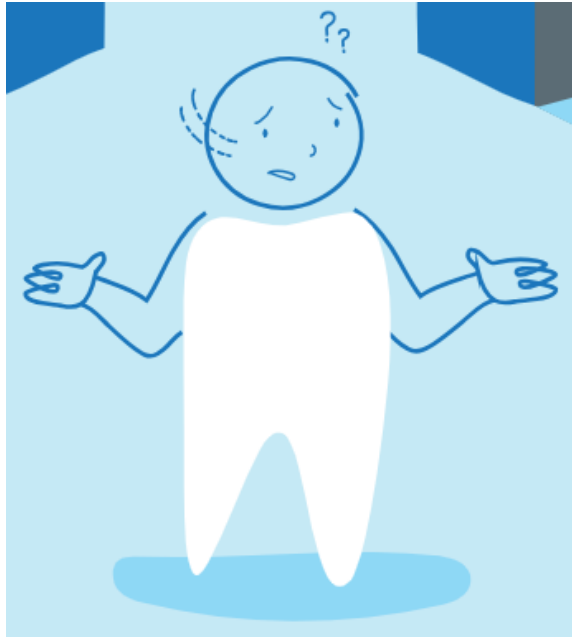
Dit vinden ouders lastig

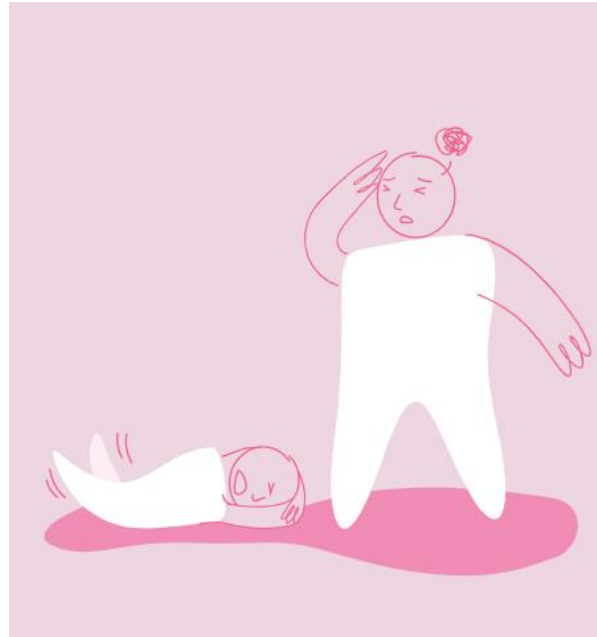
Kennis over voeding &
mondgezondheid

Onbewust eetgedrag

Dit vinden ouders lastig

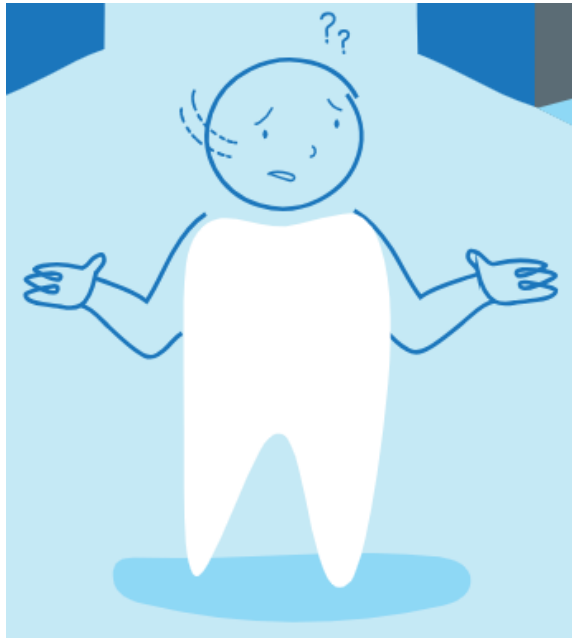

Kennis over voeding &
mondgezondheid
Onbewust eetgedrag

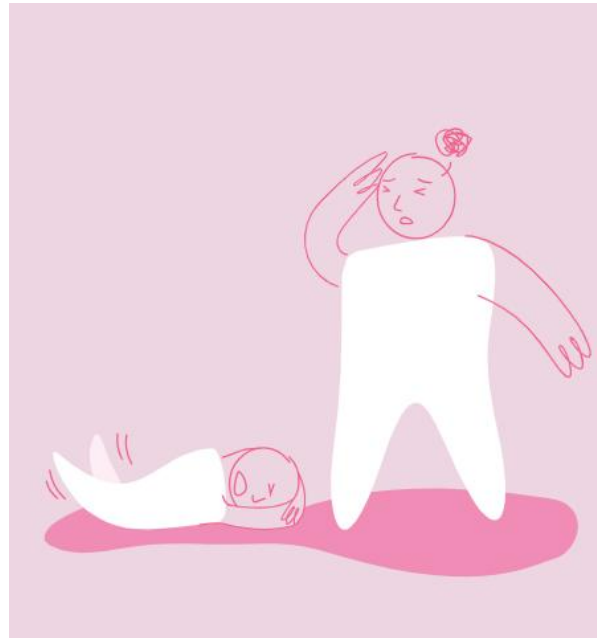

Omgaan met strijd

Dit vinden ouders lastig

Kennis over voeding & mondgezondheid
Onbewust eetgedrag

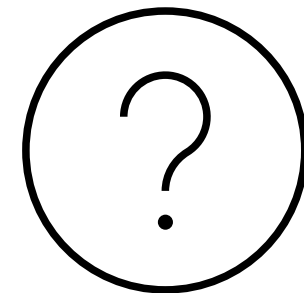
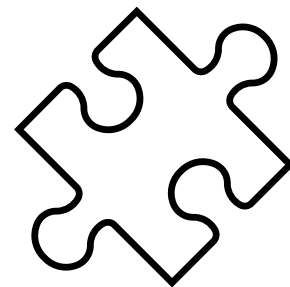
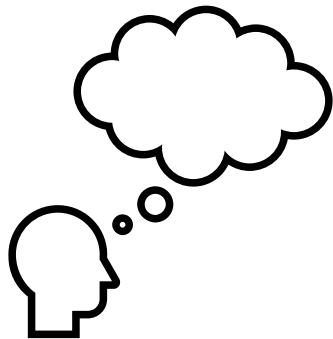
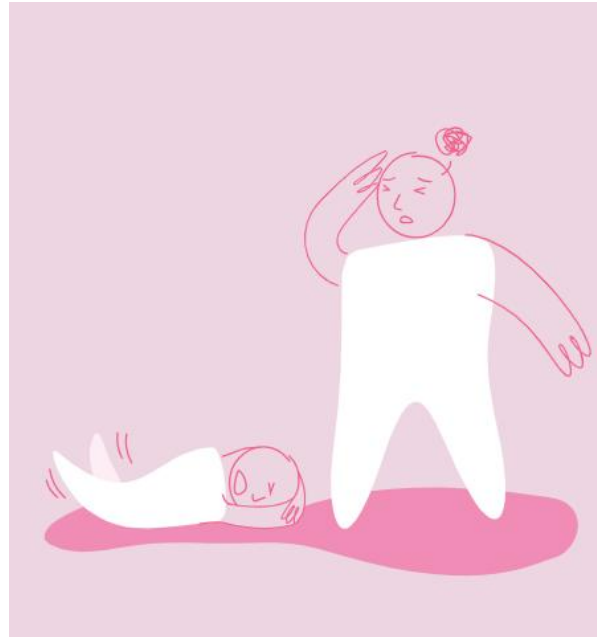
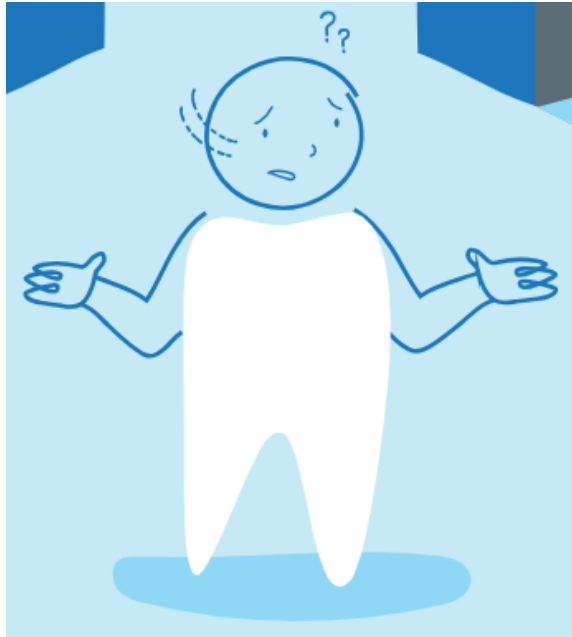

Omgaan met strijd

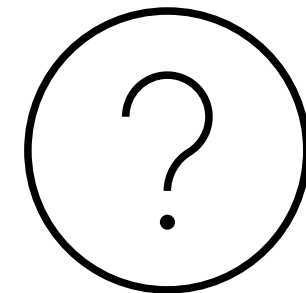
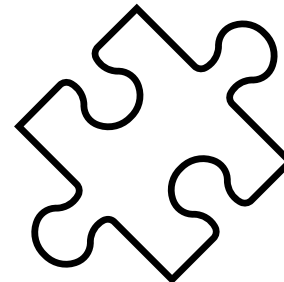
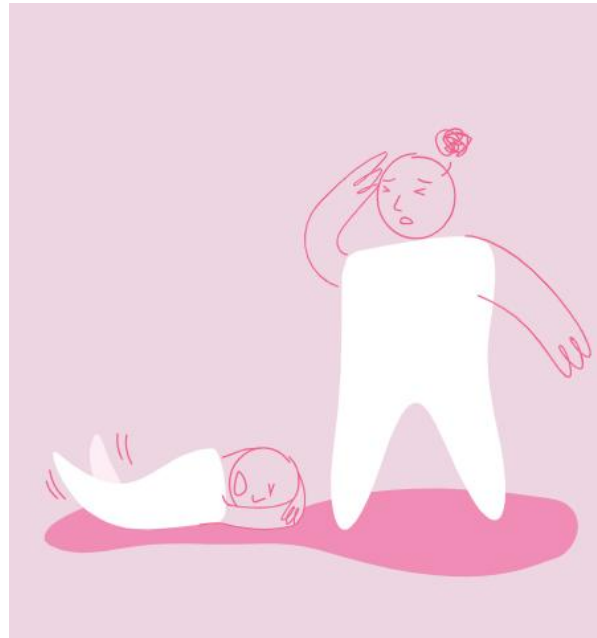

Structureren van eetmomenten

Wat hebben ouders nodig?

Wat hebben ouders nodig?

MOMENT

(+)

IN DE PRAKTIJK

BIJ DE INTAKE

WAT MEET JE AL?

2-3 DAGEN
SOMS ECHT
EEN EYE-
OPENER
DIE VOOR OUDER

HOE ZET
JE DAGER
UIT?

DAN ZIE
JE HEEF
DE TUSSEN-
DOOR GEGETEN
WINDT

ORGANISCH

HEUK
VOOR
KIOS

MINOR
WILLETEN

WOUDE ALS
JE NIET
OP EEN
LIJN ZIT

AFGEKAPT
NORDEN
DOOR OUDER

JE MOET
WEL DOOR
VRAGEN

IS TOCH
WAAR EEN
MEELEVEN

SLAAP IS VEEL
BELANGRIJKE
EN DAT BESKIJ IK

KENNIS/INZICHT
HELDT HEEB

JUST OOK
DE GROTE
BANKEN
BLANKEN

BESCHRIJVEN
HEE LOMELI
TEMA LEREN

EINDE

2 + 5
LIE
LIE
LIE

WANT
STROMEN

SCHUD EEN
OUDER
ORGANISCH

START

MOEILIJKER
ALS JE MENSEN
AL LANGER
KENT

(-)

DIT VINDEN MONDZORGVERLEENERS
BELANGRIJK:

DIT VINDEN MONDZORGVERLENERS
BELANGRIJK:

1

GELIJKWAARDIGHEID
& VERTROUWEN

DIT VINDEN MONDZORGVERLEENERS
BELANGRIJK:

1

GELIJKWAARDIGHEID
& VERTROUWEN

2

Bij HUN EIGEN
ROL BLIJVEN

DIT VINDEN MONDZORGVERLEENERS
BELANGRIJK:

1

GELIJKWAARDIGHEID
& VERTROUWEN

2

Bij HUN EIGEN
ROL BLIJVEN

3

PRAKTISCHE
HANDVATTEN

Eerste prototype

4 startkaarten met de gedragingen (wat gaat er goed?)

11 barrièrekaarten met info en hulpvragen

kaart met tips voor het gesprek

actieplannen (als-dan) voor iedere barrière

Voeding voor een gezonde peutermond door.
5 eetmomenten per dag

alibi&co

Voeding voor een gezonde peutermond door.
na het poetsen geen eten/drinken meer

alibi&co

Voeding voor een gezonde peutermond door.
water drinken

alibi&co

Voeding voor een gezonde peutermond door.
na eten/drinken 2u niks

alibi&co

Geen gesprek starten over voeding voor de gezonde peutermond

Waken - wakende

- 1. Het is belangrijk dat de ouders weten dat het kind niet kan spreken en dus niet kan zeggen dat het niet wil eten.
- 2. Het is belangrijk dat de ouders weten dat het kind niet kan spreken en dus niet kan zeggen dat het niet wil eten.
- 3. Het is belangrijk dat de ouders weten dat het kind niet kan spreken en dus niet kan zeggen dat het niet wil eten.

Waken - wakende

- 1. Het is belangrijk dat de ouders weten dat het kind niet kan spreken en dus niet kan zeggen dat het niet wil eten.
- 2. Het is belangrijk dat de ouders weten dat het kind niet kan spreken en dus niet kan zeggen dat het niet wil eten.
- 3. Het is belangrijk dat de ouders weten dat het kind niet kan spreken en dus niet kan zeggen dat het niet wil eten.

Waken - wakende

- 1. Het is belangrijk dat de ouders weten dat het kind niet kan spreken en dus niet kan zeggen dat het niet wil eten.
- 2. Het is belangrijk dat de ouders weten dat het kind niet kan spreken en dus niet kan zeggen dat het niet wil eten.
- 3. Het is belangrijk dat de ouders weten dat het kind niet kan spreken en dus niet kan zeggen dat het niet wil eten.

alibi&co

alibi&co

Strijd voeren

alibi&co

Zelf eten pakken

alibi&co

Steeds nee moeten zeggen

alibi&co

De regels zijn overal anders

alibi&co

'S nachts om eten vragen

alibi&co

Eten is ook een beloning of troost

alibi&co

Veel verschillende eetmomenten

alibi&co

Eetmomenten duren lang

alibi&co

Mijn kind krijgt niet genoeg binnen

alibi&co

Ook willen wat anderen hebben

alibi&co

Mijn kind wil alleen eten wat die lekker vindt

uitblinkers

**Er ontstaat
strijd**

uitblinkers

**Er ontstaat
strijd**

uitblinkers

**Er ontstaat strijd..
Wat zou jullie kunnen helpen?**

**Positief gedrag
belonen**

**Negatief gedrag
negeren**

**Consequent
blijven**

**Rust rondom
het eten**

Vaste eetmomenten

Vaste eetplek

**Planning
maken**

of iets anders

uitblinkers
voor de toekomst

**We hebben veel
verschillende
eetmomenten**

**We hebben veel
verschillende
eetmomenten**

**We hebben veel verschillende eetmomenten..
Wat zou jullie kunnen helpen?**

Vaste eetmomenten

Vaste eetplekken

Planning
maken

Regels afspreken

Consequent
blijven

Rust rondom
het eten

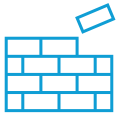

of iets anders

Wat halen we op?

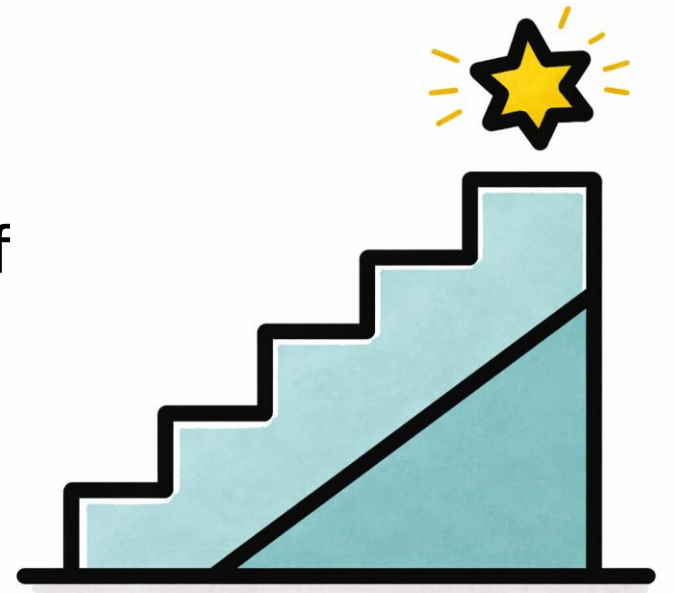
Vertrekken vanuit gedeeld begrip

Modulaire opbouw boven een vast script

De manier van toepassing maakt het inclusief

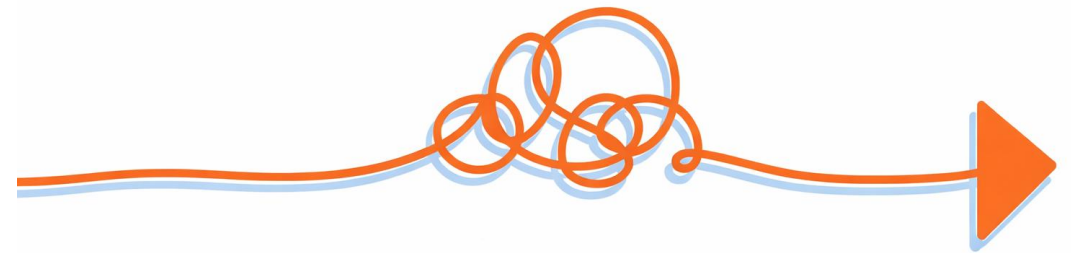
Aan de slag!

Dit is **belangrijk** voor mij:

Mijn **doe-het-zelfie**:

Take-home messages

1. Gelijkwaardig gesprek: begin positief!
2. Goed gesprek over voeding vraagt bewustwording, reflectie en eigenaarschap
3. Maak het klein: kies 1 uitdaging en 1 actie
4. Werk iteratief: proberen, leren en bijstellen

Dank jullie wel!

Alle betrokken ouders, studenten en Sabine, Sharisa, Silvia, Kristina, Olja, Diana, Marit, Marieke, Ilse, John, Boukje, Rian, Karin, Sylvia, Jildou, Brenda, Mariëtte, Tanja, Sonja, Pomme, Erica, Denise, Monique, Maddelon, Peggy, Anita, Katarina en Monique.

ACTA
Academisch
Centrum
Tandheelkunde
Amsterdam

Regieorgaan
SIA

inholland
hogeschool

**HOGESCHOOL
UTRECHT**

Meer weten over het onderzoek?

uitblinkersonderzoek@hu.nl

Meer weten over Uitblinkers?

www.stichtingblinkers.nl

uitblinkers
onderzoek